

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

EKURHULENI NOORD

DISTRIK

14 NOVEMBER 2017

Graad 8 Memorandum

Vak	:	Sosiale Studies
Leerdissipline	:	Geografie
Datum	:	14 November 2017
Doel	:	Toets kennis en interpretasie vermoë
Vaardighede	:	Om die informasie van die teks te verbind met visuele materiaal(sketse, spotprente, televisie en films), liedere, gedigte en onderhoude met mense, deur gebruik te maak van meer as een soort geskrewe inligtingsbron (boeke, tydskrifte, koerante, webwerwe).
Punte toekenning	:	75
Tyd	:	1 ½ Uur

INSTRUCTIONS:

1. Hierdie dien as 'n nasienriglyn . U kan moontlikhede byvoeg.
2. In sommige vra, word meer as een antwoord verskaf- maak seker jy volg die puntetoekenning.
3. Die vraestel bestaan uit twee vrae en 6 bladsye.

Vraag 1 (Nedersettings)

1.1. Drie verskille tussen primêre en sekondêre aktiwiteite.

Primêre aktiwiteite	Sekondêre aktiwiteite
1.1.1. In `n landelike ndst✓	1.1.1 In stedelike ndst✓
1.1.2. Enkelfunksioneel✓	1.1.2 Multi funksoneel✓
1.1.3. Landbou/mynbou/visserij/ bosbou.✓	1.1.3 Vervaardiging/ fabrieke/✓
Kry produk uit moederaarde ens.	Verander die rou material in `n produk. ens

1.2. Pas KOLOM A by KOLOM B. Skryf die alfabetletter neer.

Nommer	Kolom C
1.2.1	C✓
1.2.2	E✓
1.2.3	B✓
1.2.4	A✓
1.2.5	D✓
1.2.6	F✓

1.3. Snelle verstedeliking lei tot sosiale probleme. Identifiseer 3 sosiale kwessies en beskryf die effek op die gemeenskap.

Daar is `n te kort aan behuising✓

Dienste soos elektrisiteit en watervoorsiening, sanitasie is te min✓

Druk op vervoerstelsels✓

Mediese dienste ervaar druk✓

Te min skole/ onderrg/ tersiêre inrigtings

Maatskaplike probleme soos dwelms/ misdad.

Wydverspreide armoede/ werkloosheid✓

DIE BOSTAANDE KWESSIES MOET BENOEM✓ EN **BESKRYF**✓ WORD.

(Enige ander relevant antwoorde. Dit MOET sosiale probleme wees dus nie besoedeling ens nie)

1.4 Lees die paragraaf en beantwoord die vrae.

1.4.1. Noem 3 **stootfaktore** wat die seun bespreek het..

- Te min kos✓
- Droogte, vloede✓
- Werk is min, / klein stuk land✓
- Swak onderwys
- Swak mediese dienste (enige 3 antwoorde)

1.4.2. **David se broer** woon in die stad en is gelukkig. Noem 3 **trekfaktore**.

- Werkseleenthede, inkopie fasiliteite✓

- b) Vervoerfasiliteite , vermaak ✓
- c) Hospitale, beter onderwys/onderrig ✓

(enige 3 antwoorde)

- 1.4.3. a) **Hoë inkomste:** mense met `n hoër inkomste word gewoonlik- aan die buitewyke aangetref. Hul het private vervoer om gemaklik werk toe te kan reis. ✓
- b) **Lae inkomste:** Naby die werkplek of vervoerroetes. Huise lyk dikwels dieselfde. Mense met `n lae inkomste woon hier. ✓
- c) **Informele ndst:** Gewoonlik werklose mense wat hier woon. huise gebou van enige materiaalbv. Plastiek, hout of sinkplate ✓

1.5. Wat is landelike bevolking?

Die totale aantal mense wat in `n landelike gebied woonagtig is. ✓✓

1.6. Definieer die volgende konsepte.

1.6.1. Landelike-stedelike migrasie – Beweging van mense van die landelike – na stedelike gebiede ✓✓

1.6.2. SSG – Sentrale Sake Gebied/kern ✓✓

1.6.3. Stedelik – in die stad/stede ✓✓

1.7. Bestudeer die grafiek en beantwoord die volgende vrae.

1.7.1. Watter persentasie van S.A se bevolking woon in stedelike ndst?

1960 = 45% ✓✓

2001 = 60% ✓✓

1.7.2. Bereken persentasie van S.A se bevolking woon in landelike gebied :

1994 = 78 % ✓✓ (100%-22%)

1.7.3. Watter provinsie is die meeste verstedelik?

Gauteng ✓

1.7.4. Wat is `n nywerheid?

Produkte word in Nywerhede vervaardig/die area in `n stad waar produksie plaasvind. ✓✓

1.7.5. Watter tipe nywerheid in residensiële gebied?

Ligte nywerheid ✓

[Totale punte 45]

Vraag 2: (Vervoer)

2.1. Kies die korrekte antwoord en onderstreep dit

2.1.1. Die Vraghouerskip is `n voorbeeld van _____ (1)

- A. Landvervoer
- B. Seevervoer
- C. Lugvervoer
- D. Al bogenoemde antwoorde

2.1.2. Die goedkoopste manier om goedere internasionaal te vervoer, is _____ (1)

- A. Lugvervoer
- B. Padvervoer
- C. Spoorvervoer
- D. Seevervoer

2.1.3. Goedere wat in ons land inkom, is _____ (1)

- A. Uitvoere
- B. Invoere
- C. Immigrante
- D. Emigrante

2.1.4. Bestudeer bostaande skets en kies die kolom met die vinnigste tipe vervoer? (1)

- A. Landvervoer
- B. Seevervoer
- C. Lugvervoer
- D. Publieke vervoer

2.2. Gebruik jou kennis en insig en beantwoord die vrae:

2.2.1. Wat is handel?

Uitruil van goedere, werk of idees ✓✓

2.2.2. Waarom is vervoer so belangrik vir handel?

Ons gebruik vervoer om goedere en/of mense wat handel dryf, te vervoer tussen die plekke van handel. ✓✓

2.3. In S.A, het die gebruik van treine af geneem die afgelope 20 jaar.

2.3.1. Gee twee redes waarom padvervoer bo spoorvervoer verkies word? (2)

(a) Paaie verbind direk tussen die plekke, bv trokke/vragmotors kan reguit tot by die verbruikers ry. ✓✓

(b) Goedkoper en vinniger oor kort afstande; ✓✓

(c) Aflewering deur padvervoer in onmiddelik; $\checkmark\checkmark$ Treine moet `n tydskedule volg. $\checkmark\checkmark$ (aanvaar ander relevante antwoorde)

2.4. Pas kolom 1 by kolom 2. Skryf die alfabetletter langs die nommer bv.
2.4.5 – **K** in die antwoord kolom. (4)

ANTWOORD	
2.4.1	B $\checkmark$
2.4.2	A $\checkmark$
2.4.3	D $\checkmark$
2.4.4	C $\checkmark$

2.5.

2.5.1. Verwys na (**B**). Watter tipe pendelaar- vervoer kan moontlik teen 2020 die meeste toeneem? Gee `n rede.

Private motors $\checkmark$, meer mense sal hul eie motors kan bekostig. $\checkmark$

2.5.2. Watter persentasie mense sonder publieke en private vervoer in 2020?
12% $\checkmark$

2.5.3. Verduidelik waarom **pasassierstreine** die minste mense trek?

Nie toeganklik vir baie mense nie $\checkmark\checkmark$

Daar is lanklaas nuwe spoorlyne gebou

Nuwe uitbreidings en nedersettings word nie naby spoorlyne gebou nie

(aanvaar ander moontlike antwoorde)

2.5.4. **2** Voordele en **2** nadele van spoorvervoer.

Voordele van spoorvervoer	Nadele van spoorvervoer
2.5.4.1. Kan groot hoeveelheid pasassiers vervoer $\checkmark$	2.5.4.1. Moet van padvervoer gebruik maak om na en van die spoorweg te kom $\checkmark$
2.5.4.2. Kan `n groot vrag dra $\checkmark$	2.5.4.2. Moet `n tydrooster volg $\checkmark$
Gebruik elektrisiteit, dus minder besoedeling	Tot die spoorweëroetes beperk

2.6. Invoere en uitvoere

2.6.1. Verduidelik die verskil.

Invoer: Goedere aangekoop – kom die land in = uitgawe ✓

Uitvoer: Goedere verkoop – verlaat die land = inkomste ✓

Bring geld in die land in want goedere word verkoop

2.7. BRT en Gautrein is snel- vervoer vir pendelaars.

Evalueer die **A) ekonomiese-**,

B)omgewings- en

C) gesondheidsfaktore. ✓✓✓✓

(5)

- Verminder verbruik van brandstof met publieke vervoer
- Maak plekke toeganklik deur groot gebiede te dek
- Verbeter die veiligheid van pendelaars gedurende vervoer
- Verminder verkeersopeenhopings
- Verminder besoedeling, dus gesonder
- Verminder die gebruik van eie vervoer dus goedkoper
- Verminder stresvlakke van die pendelaars ens.

(aanvaar ander relevante antwoorde)

Subtotaal [30]

[Groottotaal 75 punte]